

УДК 342.9(075.8)

АНТОНЕНКО С.А., заступник директора-завідувач науковим відділом системної інформатизації законотворчої діяльності НДЦПІ НАПрНУ

ДОСВІД СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ПРАВОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ

***Анотація.** Щодо досвіду створення та особливостей функціонування білоруської моделі державної системи правової інформації.*

***Аннотація.** Относительно опыта создания и особенностей функционирования белорусской модели государственной системы правовой информации.*

***Summary.** In relation to the experience of foundation and Peculiarities of the Belorussia model state system of the legal information functioning.*

***Ключові слова:** інформатизація, бази даних, нормативно-правова інформація, електронні ресурси, термінологія законодавства.*

Вперше в Республіці Білорусь науково-практична проблема “правова інформатизація” була позначена в Концепції судово-правової реформи в 1992 році, однак новий і суттєвий імпульс розвитку процесів правової інформатизації надало створення Указом Президента Республіки Білорусь від 30 червня 1997 р. № 338 [1] *Національного центру правової інформації Республіки Білорусь* (НЦПІ), на який були покладені функції координації процесів правової інформатизації, створення *Державної системи правової інформації* (ДСПІ), а також *системи міждержавного обміну правовою інформацією*.

Правова основа для розвитку правової інформатизації, формування ДСПІ і побудови її реально функціонуючої моделі була створена Указами Президента Республіки Білорусь від 30 червня 1997 р. № 338 “Про створення Національного центру правової інформації Республіки Білорусь” [1], від 20 липня 1998 р. № 369 “Про Національний реєстр правових актів Республіки Білорусь” [2], від 24 липня 1998 р. № 376 “Про створення комп’ютерного банку даних проектів законів Республіки Білорусь” [3], від 30 жовтня 1998 р. № 524 “Про заходи по вдосконаленню державної системи правової інформації” [4], від 4 січня 1999 р. № 1 “Про затвердження Єдиного правового класифікатора Республіки Білорусь” [5], від 16 грудня 2002 р. № 609 “Про створення Національного правового Інтернет-порталу Республіки Білорусь” [6], від 30 грудня 2010 р. № 712 “Про вдосконалення державної системи правової інформації Республіки Білорусь” [9] та ін.

Відповідно до діючого законодавства Республіки Білорусь НЦПІ є центральною державною науково-практичною установою, що здійснює збір, облік, обробку, зберігання, систематизацію і актуалізацію еталонної правової інформації, її розповсюдження (надання), а також офіційну публікацію правових актів.

Основними завданнями НЦПІ, визначеними Президентом Республіки Білорусь, є :

- забезпечення функціонування і розвитку ДСПІ Республіки Білорусь;
- формування і ведення державних інформаційно-правових ресурсів, зокрема *еталонного банку даних правової інформації Республіки Білорусь* (ЕБДПІ);
- розповсюдження еталонної правової інформації, а також офіційна публікація правових актів;
- участь в координації діяльності державних органів і інших державних організацій з питань збору, обліку, обробки, зберігання, систематизації, актуалізації і розповсюдження правової інформації в Республіці Білорусь;

- участь в підготовці проектів нормативних правових актів, розвитку і вдосконаленні юридичної термінології на російській і білоруській мовах і її перекладі іноземними мовами;

- проведення наукових досліджень в області правової інформатизації;
- забезпечення міждержавного обміну правовою інформацією.

Відповідно до *Положення про Національний центр правової інформації Республіки Білорусь* [4] і в рамках вирішення основних завдань НЦПІ реалізує наступні функції:

- здійснює організаційно-методичне забезпечення функціонування і розвитку ДСПІ Республіки Білорусь, діяльності по розповсюдженню правової інформації в Республіці Білорусь;

- здійснює збір правової інформації в порядку, встановленому законодавством, її облік, обробку, зберігання, систематизацію і актуалізацію;

- забезпечує ведення *Національного реєстру правових актів Республіки Білорусь* (НРПА) і здійснює видання офіційного періодичного друкованого видання “Національний реєстр правових актів Республіки Білорусь” і його електронної версії;

- формує і веде ЕБДПІ й інші державні інформаційно-правові ресурси, зокрема на договірній основі для державних органів і інших державних організацій банки даних, що містять правові акти цих органів і інформацію правозастосовного характеру;

- виконує роботи по формуванню, веденню і забезпеченню функціонування Національного правового Інтернет-порталу Республіки Білорусь і інших державних інформаційно-правових ресурсів, сформованих НЦПІ і розміщуваних в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет;

- виконує роботи по веденню і супроводу Єдиного правового класифікатора (ЄПК) Республіки Білорусь, розробляє термінологічні й інші словники, інформаційно-пошукові мови правової тематики;

- формує електронну бібліотеку, що містить інформацію про міжнародне право і законодавство іноземних держав, забезпечує доступ до неї державних органів і інших державних організацій;

- здійснює і забезпечує розповсюдження правової інформації в порядку, встановленому законодавчими актами;

- здійснює аналіз поширюваної в Республіці Білорусь правової інформації, яка міститься в інформаційно-правових ресурсах, друкованих і електронних виданнях, а також в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет;

- за узгодженням з Адміністрацією Президента Республіки Білорусь створює Регіональні центри правової інформації (РЦПІ) і затверджує положення про них;

- бере участь в організації і здійсненні міждержавного обміну правовою інформацією;

- в установленому порядку бере участь в розробці проектів нормативно-правових актів з питань розвитку ДСПІ Республіки Білорусь, правової інформатизації, інших актів за дорученням Президента Республіки Білорусь або Адміністрації Президента Республіки Білорусь;

- бере участь в підготовці фахівців і наукових кадрів в області правової інформатизації в порядку, встановленому законодавством;

- організовує і проводить виставки, семінари, конференції і інші заходи, зокрема спільно із зацікавленими державними органами й іншими організаціями;

- взаємодіє з державними органами й іншими організаціями в цілях забезпечення функціонування і розвитку ДСПІ Республіки Білорусь, реалізації державної політики у сфері правової інформатизації, ефективного використання державних інформаційно-

правових ресурсів, створення умов для їх розвитку і систематичного інформаційного наповнення, розвитку інформаційних технологій в області правової інформатизації, реалізації заходів, спрямованих на забезпечення доступу громадян і організацій до еталонної правової інформації, формування системи правового виховання дітей і молоді, підвищення рівня правової інформованості суспільства в рамках державних, регіональних і інших науково-технічних програм;

- здійснює іншу діяльність відповідно до законодавства, доручень Президента Республіки Білорусь або Адміністрації Президента Республіки Білорусь.

Для виконання основних завдань і функцій НЦПІ має право в установленому порядку:

- запитувати в державних органів і інших державних організацій правову й іншу інформацію в межах своєї компетенції;

- запитувати в організацій і індивідуальних підприємців, що здійснюють діяльність по розповсюдженню правової інформації в електронній формі, відомості, передбачені договором надання правової інформації для її подальшого розповсюдження, при цьому НЦПІ забезпечує конфіденційність отриманих відомостей, зокрема після завершення договірних відносин із розповсюджувачами правової інформації, несе відповідальність за їх нерозголошення, а також не має права використовувати надані відомості для цілей власної діяльності по розповсюдженню правової інформації третім особам або на користь такої діяльності третіх осіб;

- отримувати від організацій і індивідуальних підприємців, що здійснюють діяльність по розповсюдженню правової інформації, безоплатно по одному екземпляру друкованого і електронного видань, комплект інформаційно-правового ресурсу, що містить правову інформацію, а також доступ до інформаційно-правового ресурсу, що містить правову інформацію і розміщується в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет;

- поширювати (надавати) правову інформацію в друкованій формі, формі електронних видань і електронній формі, зокрема розміщуваних в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет;

- використовувати державні (зокрема урядові) засоби зв'язку і комунікації;

- здійснювати видавницьку і іншу не заборонену законодавством діяльність;

- брати участь в роботі міжнародних організацій, організувати і здійснювати міжнародну співпрацю з питань, що входять в його компетенцію;

- укладати договори з державними органами, іншими організаціями і фізичними особами, а також з органами і організаціями іноземних держав, міжнародними організаціями і міждержавними утвореннями;

- в межах своєї компетенції виступати державним замовником і (або) виконавцем державних, регіональних і інших науково-технічних програм.

Науково-практична діяльність НЦПІ здійснюється відповідно до річних планів робіт НЦПІ і тематичних планів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт НЦПІ, що затверджуються Адміністрацією Президента Республіки Білорусь.

Структура і штатна чисельність НЦПІ затверджуються директором НЦПІ за узгодженням з колегією Адміністрації Президента Республіки Білорусь. Керівником НЦПІ є директор, що призначається на посаду і звільняється з посади Президентом Республіки Білорусь у встановленому ним порядку. Директор НЦПІ має одного першого та трьох інших заступників.

НЦПІ включає в себе наступні структурні підрозділи:

- Управління формування банків даних правової інформації:

- відділ збору, реєстрації і обліку інформації;

- *відділ систематизації і юридичної обробки правової інформації;*
- *сектор тематичних банків даних;*
- *Управління редакційно-видавничих робіт:*
  - *редакційно-видавничий відділ;*
  - *відділ комп'ютерної підготовки інформації;*
- *Управління розповсюдження правової інформації:*
  - *відділ аналізу і маркетингу;*
  - *відділ розповсюдження і роботи з користувачами;*
  - *відділ договірно-правової роботи;*
- *Управління правової інформатизації:*
  - *відділ науково-методичного забезпечення правової інформатизації;*
  - *відділ організаційно-правового забезпечення міжнародного співробітництва і правової інформатизації;*
    - *відділ розробки і ведення словників і класифікаторів;*
    - *сектор довідково-аналітичної роботи і інформаційних ресурсів;*
    - *сектор ведення Інтернет-ресурсів;*
- *Управління програмного забезпечення:*
  - *відділ розробки програмного забезпечення;*
  - *відділ адміністрування банків даних і інформаційних систем;*
  - *сектор тестування програмного забезпечення;*
- *Управління організаційного і технічного забезпечення:*
  - *відділ організаційного забезпечення;*
  - *відділ технічного забезпечення;*
- *Фінансово-економічне управління;*
- *Сектор забезпечення правовою інформацією Адміністрації Президента Республіки Білорусь;*
  - *Сектор кадрової і ідеологічної роботи;*
  - *РЦПІ Брестської області;*
  - *РЦПІ Вітебської області;*
  - *РЦПІ Гомельської області;*
  - *РЦПІ Гродненської області;*
  - *РЦПІ міста Мінська;*
  - *РЦПІ Мінської області;*
  - *РЦПІ Могилевської області.*

Штатна чисельність НЦПІ відповідно до Указу Президента Республіки Білорусь від 30 жовтня 1998 р. № 524 “Про заходи по вдосконаленню державної системи правової інформації” (в редакції від 16 листопада 2006 р.) [4] становить 125 одиниць (без урахування чисельності працівників регіональних центрів правової інформації), зокрема службовців державного апарату за рахунок бюджетного фінансування – 60 одиниць. Центр має свої філії у всіх обласних центрах країни і у м. Мінську. В абсолютній більшості його співробітників вища освіта, як правило, юридична, математична, інженерно-технічна і філологічна.

Працівники НЦПІ (окрім науковців і працівників, оплата праці яких здійснюється за рахунок доходів, одержаних від господарської діяльності НЦПІ) є державними службовцями і прирівнюються за умовами заліку стажу державної служби, медичного і іншого матеріального і соціального забезпечення до відповідних категорій працівників Адміністрації Президента Республіки Білорусь. При цьому директор НЦПІ і його заступники прирівнюються за умовами оплати праці відповідно до начальника

головного управління Адміністрації Президента Республіки Білорусь і його заступників, умови оплати праці інших працівників НЦПІ, зокрема посадові оклади і надбавки за клас державного службовця, встановлюються Радою Міністрів Республіки Білорусь або уповноваженим нею органом за погодженням з Адміністрацією Президента Республіки Білорусь.

Оплата праці науковців НЦПІ здійснюється відповідно до умов оплати праці працівників науки, встановлених для науково-дослідних установ першої категорії. При цьому тарифні оклади науковців НЦПІ підвищуються в середньому на 10 відсотків.

Фінансування НЦПІ здійснюється за рахунок коштів республіканського бюджету, доходів від господарської діяльності, здійснюваної у встановленому законодавством порядку, і інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Фінансування РЦПІ здійснюється за рахунок доходів від їх господарської діяльності, здійснюваної у встановленому законодавством порядку, і інших джерел, не заборонених законодавством.

Прибуток, одержаний від господарської діяльності НЦПІ, після сплати податків і неподаткових платежів залишається в його розпорядженні і використовується для зміцнення матеріально-технічної бази НЦПІ, зокрема РЦПІ, матеріального заохочення всіх категорій працівників НЦПІ і РЦПІ, а також для інших цілей відповідно до законодавства.

Відповідно до рішення Координаційної науково-технічної ради по інформатизації правоохоронних органів Республіки Білорусь від 31 серпня 1995 р. НЦПІ в 1997-1998 рр. розробив *Концепцію правової інформатизації*, яка була погоджена з Палатою представників Національних Зборів Республіки Білорусь, Верховним Судом, Вищим господарським судом, Прокуратурою, Міністерством внутрішніх справ, Комітетом державної безпеки, Міністерством юстиції, Головним державно-правовим управлінням Адміністрації Президента Республіки Білорусь.

В даний час багато пріоритетних напрямів у галузі правової інформатизації, передбачених Концепцією та закріплених у ряді декретів і указів Президента Республіки Білорусь, знайшли свою практичну реалізацію.

Одним з визначальних векторів ДСПІ став НРПА Республіки Білорусь, створений відповідно до Указу Президента Республіки Білорусь від 20 липня 1998 р. № 369 [2].

З 1 січня 1999 р. в республіці організовані чітка реєстрація і обробка правових актів, що надходять в НЦПІ для включення в НРПА.

Одночасно з реєстрацією в НРПА нових актів Центром спільно з іншими державними органами протягом двох років була проведена “інвентаризація” всіх правових актів, прийнятих за весь період існування Республіки Білорусь, починаючи з 1919 року. Така своєрідна ревізія правової бази дозволила виявити акти, що реально діють і, відповідно, підлягають включенню в НРПА. Крім того, в ході “інвентаризації” з’явилася унікальна можливість визначити наявні в законодавстві “білі плями”, дублювання правових актів, намітити шляхи усунення цих недоліків. Таким чином не просто наводився лад в законодавстві країни, забезпечувалась його загальнодоступність і прозорість, а й усувалися неясності з юридичною силою і застосуванням правових актів.

В результаті було визнано такими, що втратили чинність більше 9000 актів. Разом з тим понад 6000 актів було додатково включено в НРПА.

На підставі одержаної інформації був сформований повний еталонний масив чинного законодавства Республіки Білорусь.

Видання НРПА є одним із дієвих засобів доведення до суспільства законодавства республіки. Тираж видання НРПА тримається на рівні близько 4 тисяч екземплярів. Як

свідчить досвід, видання НРПА спрощує практичну роботу із законодавством і дозволяє в повному обсязі отримувати інформацію про чинне законодавство і всі його зміни.

Відповідно до Указу Президента Республіки Білорусь від 28 лютого 2006 р. № 124 “Про внесення зміни до Положення про Національний реєстр правових актів Республіки Білорусь” [8] правові акти, включені в НРПА, підлягають офіційній публікації у виданні НРПА і його електронній версії з вказівкою реєстраційного номера НРПА.

Електронна версія НРПА є точною електронною копією його друкованого видання і розміщується в режимі вільного доступу на Національному правовому Інтернет-порталі Республіки Білорусь (<http://pravo.by>) одночасно з виходом у світ відповідного номера друкованого видання. Ідентичність змісту тексту друкованого видання НРПА і його електронної версії забезпечується НЦПІ.

Щомісяця до реєстру вноситься більше тисячі документів.

Видання НРПА постійно удосконалюється.

У сфері нормотворчої діяльності державних органів НЦПІ відповідно до Указу Президента Республіки Білорусь від 24 липня 1998 р. № 376 “Про створення комп’ютерного банку даних проектів законів Республіки Білорусь” [3] розробив і впровадив у діяльність нормотворчих державних органів *комп’ютерний банк даних проектів законів* (КБДПЗ) – автоматизовану систему централізованого обліку, накопичення і доведення до відома суб’єктів права законодавчої ініціативи і інших зацікавлених інформації про законотворчу діяльність в Республіці Білорусь, що призвело до вдосконалення процесу законотворчої діяльності.

Окрім цього, на основі результатів наукових досліджень, проведених НЦПІ в області інформатизації нормотворчої діяльності і підготовки проектів нормативно-правових актів, Національним центром законопроектної діяльності при Президентові Республіки Білорусь розроблена і розповсюджується серед державних органів комп’ютерна програма *“Автоматизована система підготовки проектів нормативних правових актів Республіки Білорусь”*. Дана комп’ютерна програма відповідно до Указу Президента Республіки Білорусь від 11 серпня 2003 р. № 359 “Про заходи по вдосконаленню нормотворчої діяльності” [7] призначена для впровадження у всіх державних органах, що здійснюють підготовку проектів нормативно-правових актів.

В рамках інформатизації правозастосовної діяльності судових органів НЦПІ створена, впроваджена і функціонує автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система правової інформації для забезпечення нею Конституційного Суду, загальних і господарських судів (*АСПІ “Суд”*). Дана розробка призначена для максимально повного задоволення запитів судової системи по забезпеченню правовою інформацією.

З метою розвитку цієї автоматизованої інформаційно-телекомунікаційної системи в 2003 році НЦПІ створений і впроваджений в діяльність Конституційного Суду, Міністерства юстиції, систем загальних і господарських судів інтегрований банк даних правової інформації *“Судова практика”*, покликаний забезпечити вказані органи актуальною і достовірною інформацією про правозастосовну практику органів судової влади в Республіці Білорусь.

В даний час також впроваджені в судах Республіки Білорусь системи, що дозволяють автоматизувати правозастосовну діяльність судів. Так, в системі господарських судів в 2000-2001 роках впроваджена автоматизована інформаційна система (*ІАСУ-СГС*), що дозволяє автоматизувати судочинство системи господарських судів Республіки Білорусь. У системі загальних судів Республіки Білорусь в даний час здійснюються роботи зі створення автоматизованої системи Верховного Суду

Республіки Білорусь (*АІС Верховний Суд*). Діє ряд рішень у сфері застосування ІКТ при реалізації завдань судової статистики тощо.

Таким чином, створена на сьогодні модель ДСПІ (див. Рис. 1) складається з наступних основних складових:

1. НЦПІ Республіки Білорусь – центральної державної науково-практичної установи, що здійснює збір, облік, обробку, зберігання, систематизацію і актуалізацію еталонної правової інформації, її розповсюдження (надання), а також офіційну публікацію правових актів.

2. Автоматизованої системи формування державного інформаційного нормативно-правового ресурсу, створюваного НЦПІ, що включає:

- НРПА Республіки Білорусь як єдину універсальну систему обліку, реєстрації, обробки і офіційної публікації правових актів;

- ЕБДПІ, який, по суті, є зібранням законодавства Республіки Білорусь в електронному вигляді, та інші банки даних правової інформації;

Рис. 1. Державна система правової інформації Республіки Білорусь

- ЄПК Республіки Білорусь, створений в цілях забезпечення систематизації законодавства, обміну правою інформацією, ведення НРПА Республіки Білорусь і формування ЕБДПІ.

3. Комплексної системи розповсюдження правової інформації, що складається з:

- НЦПІ Республіки Білорусь;

- Національного правового Інтернет-порталу Республіки Білорусь;

- єдиної автоматизованої інформаційно-телекомунікаційної системи правової інформації судових органів;
- РЦПІ (філій НЦПІ);
- публічних центрів правової інформації;
- інших організацій, що розповсюджують правову інформацію в електронній формі.

Система поширення правової інформації включає розповсюдження правової інформації на електронних і паперових носіях з використанням різних організаційних і інформаційно-технологічних форм розповсюдження і гарантує надання всім державним органам, включаючи суди, органи прокуратури, місцеві органи влади, всім юридичним і фізичним особам, офіційної, повної і актуальної правової інформації як за допомогою друкованих видань, так і в електронному вигляді, зокрема через Інтернет.

4. *Системи міждержавного обміну правовою інформацією*, що включає обмін правовою інформацією в рамках двосторонніх договорів, міжурядових договорів і створення міждержавної автоматизованої системи обміну правовою інформацією.

На сьогоднішній день ДСПІ є системою доступу широких верств населення до правової інформації, яка дозволяє користуватися офіційною і актуальною правовою інформацією всім категоріям громадян – працюючим і непрацюючим, державним службовцям і підприємцям, пенсіонерам і школярам, що володіють і не володіють комп'ютерною технікою.

На сьогодні в НРПА включено більше 118000 правових актів.

Статусом джерела офіційної публікації наділена також електронна версія офіційного друкованого видання НРПА, яка розміщується в режимі вільного доступу на Національному правовому Інтернет-порталі Республіки Білорусь ([//www.pravo.by](http://www.pravo.by)).

Щомісяця портал [//www.pravo.by](http://www.pravo.by), що має також англomовну версію [//www.law.by](http://www.law.by), відвідують до 50 тисяч користувачів. Разом із мешканцями Білорусії в числі його постійних відвідувачів зареєстровані представники більше ніж 160 зарубіжних держав, включаючи Росію, Україну, США, Німеччину, Литву, Латвію, Польщу й інші країни.

ЕБДПІ Республіки Білорусь, який формується і ведеться НЦПІ і є сукупністю банків даних “Законодавство Республіки Білорусь”, “Рішення органів місцевого управління і самоврядування”, “Міжнародні договори” (загальна кількість – 135000 документів) розповсюджується також у вигляді електронної копії з інформаційно-пошуковою системою “ЕТАЛОН” на підставі договорів НЦПІ “На первинне постачання і оновлення електронних копій еталонного банку даних правової інформації Республіки Білорусь з інформаційно-пошуковою системою “ЕТАЛОН” і інших банків даних, поширюваних Національним центром правової інформації Республіки Білорусь” (зразок Договору та Прейскурант цін – <http://ncpi.gov.by>).

Додатковими платними ресурсами, що можуть бути підключеними та використовуватися у складі ІПС “ЕТАЛОН”, є бази даних “Розпоряджень Уряду і Прем'єр-міністра Республіки Білорусь” – 4400 документів, “Судова практика” – 15800 документів, “Форми документів” – 12400 документів, “Звід законів” – 6400 документів, “Законодавство Російської Федерації” – 116000 документів.

Умови розповсюдження правової інформації, у тому числі й ІПС “ЕТАЛОН”, в Республіці Білорусь встановлюються “Положенням про діяльність по розповсюдженню правової інформації в Республіці Білорусь”, затвердженим Указом Президента Республіки Білорусь від 30 грудня 2010 р. № 712 “Про вдосконалення державної системи правової інформації Республіки Білорусь” [9].

Цим Положенням також визначається перелік державних органів Республіки Білорусь, яким електронні копії еталонного банку даних правової інформації з

інформаційно-пошуковою системою “ЕТАЛОН”, банк даних правової інформації “Звід законів Республіки Білорусь” і їх оновлення надаються безоплатно, а також перелік державних органів і інших організацій, яким електронні копії еталонного банку даних правової інформації з інформаційно-пошуковою системою “ЕТАЛОН” і їх оновлення надаються безоплатно по одному комплекту (мережні версії, що дозволяють забезпечити одночасний доступ до ресурсів баз даних встановленій кількості користувачів (в межах до 150/50) з урахуванням штатної чисельності державного органу/організації).

Слід зауважити також, що де-факто банки даних правової інформації Республіки Білорусь є двомовними, при цьому відсутня практика прийняття правових актів на двох державних мовах одночасно, тому ще одним перспективним напрямом розвитку ЕБДП є забезпечення так званої cross-language пошукової функції (білоруська і російська мови) з метою вирішення питання якісного машинного перекладу як запитів користувача, так і відповідей, що надаються інформаційною системою.

У 2011 році в Білорусії передбачається видання Словника юридичної термінології на трьох мовах – російській, білоруській і англійській, а також на основі банку даних правової інформації “Еталон” буде здійснений автоматизований переклад текстів з російської мови на білоруську з використанням словника юридичної термінології (сьогодні в Білорусі 15 % нормативно-правових актів видається білоруською мовою і автоматизований переклад необхідний фахівцям, які працюють з документацією на білоруській мові).

Відповідно до законодавства Республіки Білорусь нормативно-правова інформація (законодавство) є часткою історичної і культурної спадщини, надбанням народу Республіки Білорусь, його документальної пам’яттю.

Висновки.

Діюча на сьогоднішній день в Республіці Білорусь ДСПІ заснована на комплексному використанні сучасних ІКТ в області збору, накопичення, систематизації і розповсюдження правової інформації, а також офіційної публікації правових актів і є загальнодержавною організаційно-технічною системою забезпечення повною, достовірною і актуальною нормативною правовою інформацією суб’єктів правовідносин на основі НРПА і ЕБДП.

При цьому характерною особливістю білоруської моделі ДСПІ є те, що держава практично взяла на себе відповідальність за створення системи найширшого доступу населення до правової інформації, поклавши ці функції, насамперед на утворений Указом Президента Республіки Білорусь від 30 червня 1997 р. № 338 Національний центр правової інформації Республіки Білорусь як на центральну державну науково-практичну установу в області правової інформатизації і створення ДСПІ, наділивши його функціями реального ідеолога і координатора цих процесів.

Побудована в Республіці Білорусь державна міжвідомча автоматизована система управління правовим ресурсом реально впроваджена на всіх рівнях управління і дозволила сформувати і постійно підтримувати в актуальному стані єдиний в країні офіційний і повний державний нормативно-правовий інформаційний ресурс.

Використана література

1. Про створення Національного центру правової інформації Республіки Білорусь : Указ Президента Республіки Білорусь від 30 червня 1997 р. № 338. – Режим доступу : <http://pravo.by>
2. Про Національний реєстр правових актів Республіки Білорусь : Указ Президента Республіки Білорусь від 20 липня 1998 р. № 369. – Режим доступу : <http://pravo.by>

3. Про створення комп'ютерного банку даних проектів законів Республіки Білорусь : Указ Президента Республіки Білорусь від 24 липня 1998 р. № 376. – Режим доступу : <http://pravo.by>

4. Про заходи по вдосконаленню державної системи правової інформації : Указ Президента Республіки Білорусь від 30 жовтня 1998 р. № 524. – Режим доступу : <http://pravo.by>

5. Про затвердження Єдиного правового класифікатора Республіки Білорусь : Указ Президента Республіки Білорусь від 4 січня 1999 р. № 1. – Режим доступу : <http://pravo.by>

6. Про створення Національного правового Інтернет-порталу Республіки Білорусь : Указ Президента Республіки Білорусь від 16 грудня 2002 р. № 609. – Режим доступу : <http://pravo.by>

7. Про заходи по вдосконаленню нормотворчої діяльності : Указ Президента Республіки Білорусь від 11 серпня 2003 р. № 359. – Режим доступу : <http://pravo.by>

8. Про внесення зміни до Положення про Національний реєстр правових актів Республіки Білорусь : Указ Президента Республіки Білорусь від 28 лютого 2006 р. № 124. – Режим доступу : <http://pravo.by>

9. Про вдосконалення державної системи правової інформації Республіки Білорусь : Указ Президента Республіки Білорусь від 30 грудня 2010 р. № 712. – Режим доступу : <http://pravo.by>

~~~~~ * * * ~~~~~